

KÁDÁR BÉLA (1877-1956)

Falusi jelenet, 1923 körül | Village Scene, around 1923

Gouache, papír | Gouache on paper, 44 x 59 cm
Jelezve jobbra lent | Signed bottom right: Kádár Béla

Kezdő ár | Starting price: 20 000 000 Ft / 57 143 EUR
Becsérték: 35 000 000 – 50 000 000 Ft
Estimate: 100 000 – 142 857 EUR

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED:

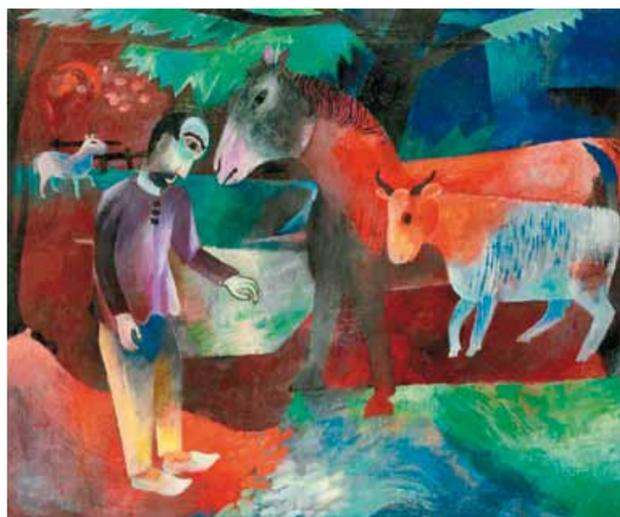
Bozsán gyűjtemény.
A könyvet szerkesztette és kiadja a Bozsán család,
Pauker nyomda Kft., Budapest, 2010, 49. oldal

KÁDÁR
BÉLA

Az 1920-as években Kádár Béla a legendás berlini Der Sturm galéria művésze volt. Vezetője, Herwarth Walden kiváló érzékkel és remek szemmel kutatta fel Közép- és Kelet-Európa tehetséges, progresszív művészeit, hogy bemutatkozási lehetőséget ajánljon nekik híres galériájában, valamint a hozzá kapcsolódó folyóiratban. Walden kitűnő ízléssel keverte az egyes izmusokat, a Der Sturm kiállítói közé tartoztak

a német expresszionizmus, kubizmus, valamint az orosz konstruktivisták ismert és népszerű művészei, többek között Vaszilij Kandinszkij, Oskar Kokoschka, Albert Gleizes, Marc Chagall, Moholy-Nagy László és Kádár Béla. A Sturmiban szerepelni hatalmas elismerés és egyben lehetőség is volt a korszak művészeinek, Walden pártfogásának révén nívós gyűjtőkkel, mecénásokkal, és jelentős közintézmények vezetőivel

kerülhettek kapcsolatba. Kádárt is így fedezte fel a két neves amerikai kurátor, Katherine S. Dreier és Christian Brinton, akik 1926-ban ajánlottak számára kiállítási lehetőséget a New York-i Brooklyn Múzeumban. Ezt követően Kádár számos amerikai nagyvárosban rendezhetett kiállítást, így előbb vált ismertté Berlinben és Amerikában, mint itthon, Budapesten. A nemzetközi sikereknek köszönhetően az élet-

1. Heinrich Campendonk: Férfi, ló, tehén, 1918

2. Franz Marc: A sárga tehén, 1922
Solomon R. Guggenheim Museum, New York

3. Kádár Béla: A béke angyala, Philadelphia Museum of Art, Philadelphia Egykor Christian Brinton gyűjteményében.

4. Kádár Béla: Jelenet tehennel, 1923. Reprodukálva a Periszkóp magazin 1925-ös számában.

mű számos izgalmas darabja külföldön talált vevőre, amelyek csupán az elmúlt években – gyakran hosszas kutatómunka után – bukkantak fel hosszú évtizedes lappangás után. Kádár sikerének titka „egyszerre nosztalgikus és korszerű stílusában rejlik. A magyar folklór sematizált motívumait jól kódolható képi rendszerré alakítja, és úgy szól az érzelmekhez, hogy közben számol a modern látványhoz szokott közönség formaérzékelével” – írja a festő monográfusa, Gergely Mariann. 1922-1926 között készült ciklusának karakteres formavilágát Marc Chagall és Heinrich Campendonk képei inspirálták. Mesészerű képein a falusi élet szereplői és hétköznapi eseményei jelennek meg. A most aukcióra kerülő festmény két további változatban is ismert, fel-

tehetően olyan nagy népszerűségnek örvendett a berlini vevők közt, hogy bár apró eltérésekkel, de Kádár több alkalommal is megfestette. Az egyik változat reprodukciója – *Jelenet tehennel* (1923), az avantgárd szellemiségű Periszkóp folyóiratban jelent meg 1925-ben, míg a másik – *A béke angyala* (1925) Kádár jó barátja és mecénása, a neves amerikai kritikus, Christian Brinton tulajdonából került a Philadelphia Museum of Art gyűjteményébe. A most aukcióra kerülő *Falusi jelenet* egy rendkívül népszerű, szellemes és dekoratív remekmű, Kádár húszas évekbeli festészetének kiemelkedő darabja, az egyetlen a három képből, amely magyarországi magángyűjteménybe került. Úgy tűnik, hogy a virágokat szimatoló bika ked-

ves figurája nem csak a német, amerikai és magyar vásárlóközönséget nyugtázta le. Az amerikai Indianapolis Star újságírója egy cikkében arra az izgalmas következtetésre jutott, hogy Walt Disney Kádár bikáiról mintázhatta saját, világhírűvé vált rajzfilmfiguráját, Ferdinándot, egész pontosan azt a jelenetet, ahogyan a bika a virágokat szagolja. Ez az a festmény, amely Brinton gyűjteményében volt, és melynek reprodukcióját közölték is a cikk illusztrációjaként.¹

Jelen tanulmány nem kíván állást foglalni ebben a kérdésben, de tény, hogy 1937-ben Kaliforniában is ki volt állítva az említett festmény, így akár tényleg mintául szolgálhatott az egy évvel későbbi, világhírű rajzfilmfigurához.

KELEN ANNA

5. Ferdinánd, a bika. Walt Disney rajzfilmfigurája, 1937

¹ „It strikes me that Walt Disney may have been helped to his clever idea of picturing the bull Ferdinand, while smelling the sweet posies. Disney surely must have seen Bela's interpretative design in which romantic steers bend low beneath the large-eyed angel and smell the sweet posies.” The Indianapolis Star, 1943. January 3.